

Pöytäkirja

28.5.2025

 VN/29701/2023
 VN/29701/2023-VM21

Yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarinen neuvottelukunta; kokous 2/2025

Aika	Tiistai 6.5.2025 klo 9.30–11.30
Paikka	Eduskunta, kokoushuone A116 ja TEAMS
Jäsenet	Laura Huhtasaari, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä, puheenjohtaja Milla Lahdenperä, Kokoomuksen eduskuntaryhmä, varapuheenjohtaja; poistui klo 10.30 Joona Räsänen, Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä; poistui klo 10.25 (Teams) Hilka Kempin sijaisena Antti Kurvinen, Keskustan eduskuntaryhmä; saapui klo 9.46 Inka Hopsu, Vihreä eduskuntaryhmä; saapui klo 9.40 Minja Koskela, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä, poistui klo 10.42 Mikko Ollikainen, Ruotsalainen eduskuntaryhmä, saapui klo 10.08 (Teams) Mika Poutala, Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä, saapui klo 9.59 (Teams) Harry Harkimo, Liike nyt -eduskuntaryhmä
Pysyvät asiantuntijat	Rosa Meriläinen, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry Vertti Kiukas, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry (Teams) Minna Mäenpää, Suomen Hippos ry, poistui klo 9.54 (Teams) Ilmari Nalbantoglu, Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo ry Anna Munsterhjelm, Nuorisola ry Taina Susiluodon sijaisena Toni Ahva, Suomen Olympiakomitea ry Sami Syrjämäki, Tieteellisten seurain valtuuskunta
Sihteerit	Jaana Walldén, valtiovarainministeriö Leena Rantala, valtiovarainministeriö Mari Karikoski, opetus- ja kulttuuriministeriö; Teams Hannu Tolonen, opetus- ja kulttuuriministeriö Carita Murto, sosiaali- ja terveysministeriö (STEA) Tuija Laukkanen, maa- ja metsätalousministeriö
Kutsutut asiantuntijat	Sami Niinimäki, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö, asiakohta 5; poistui oman esityksensä ja käydyn keskustelun jälkeen klo 9.50 Mikko Manninen, väitöskirjatutkija, Jyväskylän yliopisto, asiakohta 6; Teams

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
 +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.vm@gov.fi

ESITYSLISTA

1 Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja Laura Huhtasaari avasi kokouksen klo 9.34

2 Läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja totesi läsnäolijat.

3 Esityslistan hyväksyminen

Päätös: Hyväksytty 28.2.2025 päivätty esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

4 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Päätös: Hyväksytty 28.2.2024 päivätty pöytäkirja. (Liite 1).

5 Tiedepoliittisten tavoitteiden edistämisen määrärahat

Opetusneuvos Sami Niinimäki esitteli opetus- ja kulttuuriministeriön tiedepoliittisten tavoitteiden edistämisen määrärahaa koskevia linjauksia. Määrärahalla tuetaan mm. tieteen yleishyödyllisiä yhteisöjä.

Esityksessä käytiin läpi tiedepoliittisten avustusten historiaa vuodesta 2022 alkaen. Todettiin, että jaettujen rahapelituottojen määrän lasku vuosina 2022–2024 ei kerro suoraan yleishyödyllisten yhteisöjen toiminnan edistämiseen kohdistuvien avustusten leikkauksista. Avustukset *Suomen Akatemian käytettäväksi tutkimushankkeiden rahoittamiseen ja tieteellisen tutkimuksen edistämiseen* ja avustukset *tiedepoliittisten tavoitteiden edistämiseen* olivat vuoteen 2023 asti samalla momentilla (29.40.53). Vuonna 2024 tiedepoliittisten tavoitteiden edistäminen eriytettiin omalle momentille (29.40.56). Tutkimusinfrastruktuuria voidaan tukea usealta eri momentilta Suomen Akatemian tai opetus- ja kulttuuriministeriön kautta.

Momentin sisältö: Yhteiskunnallista ja poliittista päätöksenteko tukeva tutkimustoiminta, yksityiset arkistot, Tieteellisten seurain valtuuskunta ja Suomen tiedeakatemia, Ulkomailla sijaitsevat tiedeinstituutit, tiedekasvatus, Muut tiedepoliittisia tavoitteita tukevat hankkeet. Avustuksilla rahoitetaan yhteisöjä, jotka täydentävät kansallista tutkimusjärjestelmää siltä osin, kun tehtävät eivät kuulu esimerkiksi Tieteellisten seurain valtuuskunnalle tai Suomen Akatemialle.

Vuoden 2025 4 miljoonan euron leikkaukset kohdistuivat yhteiskunnallista ja poliittista päätöksentekoa tukevaan tutkimustoimintaan (yksityiset tutkimuslaitokset ja puolueiden ajatuspajat) ja hankeavustuksiin. Kevään 2025 puoliväliriihessä ei tehty leikkauksia ko. momentille. Esityksessä tuli esiin, että Tieteellisen seurain valtuuskunnan toimintaa koskeva lainsäädäntö tullaan uudistamaan mahdollisimman pian ja lisäksi mainittiin, että valtionhallinnon tuottavuutta lisätään muun muassa digitalisaatiota ja tekoälyä hyödyntämällä, normeja ja prosesseja keventämällä ja tehtäviä vähentämällä sekä tehostamalla palveluiden hankintaa (130 milj. euroa). Hallitus päättää toimenpiteistä valtiovarainministeriön johtaman työryhmän työn pohjalta kesäkuussa 2025.

Päätös: Asiakohta käsiteltiin esityksen mukaisesti.

6 Valtionavustustoiminta, kulttuuripolitiikka ja valtionavustuksiin kohdistuvien leikkausten vaikutukset

Valtionavustustoiminta, kulttuuripolitiikka ja valtionavustuksiin kohdistuvien leikkausten vaikutukset: kulttuuripolitiikan professori Miikka Pyykkönen, väitöskirjatutkija Mikko Manninen, Jyväskylän yliopisto.

Väitöskirjatutkija Mikko Manninen esitteli selvityksen luonnosta, joka on parhaillaan tarkistuksessa ja joka ei ole julkinen. Esitetty aineisto on osa laajempaa kokonaisuutta, joka julkaistaneen touko-kesäkuun aikana.

Kyselyyn vastasi yhteensä 54 suomalaista taide- ja kulttuurialan organisaatiota, jotka olivat saaneet harkinnanvaraisia valtionavustuksia.

Päätelmät selvityksestä

- Avustuksen vähentymisellä on ollut heikentävä vaikutus mm. toiminnan laajentamiseen ja kehittämiseen.
- Määrärahojen vähentymisen nähtiin heikentäneen organisaatioiden mahdollisuuksia yhteistyöhön oman toimialan ulkopuolella sekä näkyvyyttä oman toiminnan, esimerkiksi markkinoinnin ja tietoisuuden lisäämisen, näkökulmista. Tämä kytkeytyy henkilöresurssien vähentymiseen ja toiminnan priorisointiin.
- Lähialueyhteistyön rooli nähtiin tärkeäksi, etenkin muiden saman alan toimijoiden kanssa ja alueellinen yhteistyö oli avustusten pienentyessä tiivistynyt verrattuna kansainväliseen toimintaan.
- Avustusmäärärahojen vähentymisen keskeisinä vaikutuksina organisaatioiden toiminnan yhteiskunnalliseen, yhteisölliseen tai alueelliseen vaikuttavuuteen nähtiin toiminnan ja toimintojen vähentyminen sekä tuotettujen sisältöjen ja tarjonnan kaatuminen. Tämä kytkeytyy henkilöresurssien vähentymiseen ja toiminnan priorisointiin.
- Eniten vaikutukset näkyivät alle 100 000 € vuosituloikseen ilmoittaneilla toimijoilla, mutta vähennysten negatiivisia vaikutuksia raportoitiin myös toimijan kokoluokasta riippumatta.
- Toimintojen vähentymisen kerrottiin pahimmillaan heikentäneen esimerkiksi laadukkaan taiteen ja kulttuurin yhdenvertaista alueellista saatavuutta ja saavutettavuutta. (78 % kyselyyn vastanneista ilmoitti toimivansa kansallisesti)

Keskustelussa tuotiin esiin, että rahoitusleikkaukset ovat olleet merkittäviä ja että selvityksen pohjalta ei saisi tehdä tulkintaa, että leikkaukset olisivat olleet toiminnan uudistamisen kannalta hyvä ratkaisu. Kulttuurialan järjestöt ovat leikkauksista johtuen joutuneet uudistamaan rahoitustapojaan ja rakenteitaan. Lisäksi todettiin, että leikkaukset haastavat kulttuuriviennille hallitusohjelmassa asetetut tavoitteet.

Kulttuurialan toimijat toivovat uutta selvitystä myös vuoden 2025 toiminnasta ja sellainen on opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan suunnitteilla. Myös nuoriso-, liikunta- ja urheilu- ja sote-järjestöjen avustusten leikkausten osalta toivottiin vastaavaa, mahdollisesti samankaltaisella metodilla, toteutettua vaikuttavuusarvioita, jotta laajempi, toimialat ylittävä vertailu olisi mahdollista. Sote-järjestöjen osalta vaikuttavuuden arvioita tehdään STEAssa ja nuoriso- ja liikunta- ja urheilutoimialojen osalta vaikuttavuuden arviointi kuuluu valtion nuoriso- ja liikuntaneuvostolle.

Päätös: Asiakohta käsiteltiin esityksen mukaisesti.

7 Ajankohtaiset valtionavustusasiat valtiovarainministeriöstä

- 1) Erityisasiantuntija Leena Rantala esitteli tilannekatsauksen valtionavustuslain osittaisuudistushankkeeseen
- 2) Pääsihteeri Jaana Walldén esitteli tilannekatsauksen järjestöjen valtionavustuskäytänteiden uudistamistyön vaiheeseen; kysely valmisteilla, tarkoitus julkaista Otakantaa.fi-palvelussa, vastausaika 7.5.-11.6.2025

Päätös: Asiat merkitty tiedoksi

8 Katsaus hallituksen puoliväliriihen linjauksiin

Nostoja hallituksen puoliväliriihen linjauksista, jotka liittyvät yleishyödyllisiin yhteisöihin:

- Liikunta ja urheilu: Muutetaan liikunta-asetusta siten, että yksivuotisten tukien ohella myös monivuotiset tuet mahdollistetaan.
- STEA Selvitetään STEA-toimintamallin uudistaminen valtionapuviranomaisten yhtenäisen toimintamallin mukaiseksi. Selvitetään STEA:n siirtyminen osaksi STM:n organisaatiota, kuten on STM muiden valtionavustustehtävien ja muiden ministeriöiden alaisten valtionavustustehtävien osalta. Tavoite ei ole lisätä poliittista ohjausta, vaan tavoitteena on vahvistaa asiantuntija-arvion painoarvoa ja tehostaa hallintoa. Ruotsinkielisen järjestökentän erityispiirteet tulee huomioida selvityksessä.

Päätösesitys: Asiat merkitty tiedoksi.

9 Muut asiat

Ei muita asioita.

10 Seuraavat kokoukset

Parlamentaarisen neuvottelukunnan seuraavat kokoukset:

Ti 30.9.2025 klo 9.30–11.30, Eduskunta A kabinetit 1&2

Ti 25.11.2025 klo 9.30–11.30, Eduskunta A kabinetit 1&2

11 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.54

Liitteet	Liite 1 Pöytäkirja 1–2025 Liite 2 Tiedepoliittisten tavoitteiden edistämisen määrärahaa koskevia linjauksia. Liite 3 Selvitys taiteen ja kulttuurin vuoden 2024 harkinnanvaraisten valtionavustusten määrärahavähennysten vaikutuksista
Jakelu	Yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarinen neuvottelukunta